

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ ĮSTATYMO NR. I-891 4, 5, 7, 9, 10, 18 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS (toliau – KĮ projektas), LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 9-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTAS (toliau – KPPPFĮ projektas), LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 1, 6, 9, 10, 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS (toliau – SEAKĮ projektas), LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1132 1 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS, LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIUKŠMO VALDYMO ĮSTATYMO NR. IX-2499 9 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS (toliau – TVĮ projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS (toliau – ANK projektas) (TAP-20-66(2); TAIS Nr. 20-558(2)))

2020-04-20 Nr. NV-

1099

Vilnius

Įvertinę Įstatymų projektų, patikslintų po Teisės grupės 2020 m. vasario 4 d. išvadoje Nr. NV-315 (toliau – Išvada) teiktų pastabų, atitiktų įstatymams, teisės technikos reikalavimams, teikiame:

Šias esmines pastabas ir pasiūlymus:

1. Aktuali išlieka Išvados 1 pastaba dėl valstybės įmonės Kelių automobilių direkcija (toliau – VĮ Direkcija) *viešojo administravimo ir ūkinės komercinės veiklos atribojimo*, t.y. ar iš tiesų nėra rinkoje kitų subjektų, kurie galėtų atlikti KĮ projekto 2 straipsniu keičiamo Kelių įstatymo 5 straipsnyje įtvirtinamos funkcijos – valstybinės reikšmės kelių būklės ir eismo tyrimai, atlikimą. Pažymėtina, kad tai akcentavo ir Konkurencijos taryba, o derinimo pažymoje argumentai dėl šios pastabos nepateikiami.

Visgi pagrįstų abejonių kelia ir KPPPFĮ projektu siūlomas teisinis reguliavimas *dėl Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – Programa) finansavimo lėšų naudojimo viešosioms įstaigoms arba valstybės įmonėms išlaikyti arba paskoloms ir palūkanoms joms mokėti*, t.y. ar, vertinant Konkurencijos tarybos 6 pastabą, toks Programos finansavimo lėšų skyrimas nebūtų suprantamas kaip valstybės pagalba, jei būtų finansuojama ūkinė komercinė veikla.

2. Siūlomu teisiniu reguliavimu iš esmės peržiūrimos viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros (toliau – Agentūra) funkcijos. KĮ projekto 2 straipsniu keičiamo Kelių

įstatymo 5 straipsnyje 5 dalis, reglamentavusi viešosios įstaigos, preziumuotina Agentūros, funkcijas, kurios iš esmės siūlomu teisiniu reguliavimu nustatomos VĮ Direkcijai, pripažįstama netekusi galios. Tuo tarpu SEAKĮ projekto 4 straipsniu keičiamo Saugaus eismo automobilių kelių įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 str. pildomas nauja 12 dalimi, kuria viešojo administravimo įgaliojimai, suteikiami minėtai Agentūrai. Tačiau siūlymas Agentūrai suteikti (t.y. palikti tik vieną iš funkcijų numatytų šiuo metu galiojančiame Kelių įstatymo 5 str. 5 d. 4 punkte) tokius įgaliojimus neatitinka Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495, 42 punkto, pagal kurį sprendimas dėl viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo viešajai įstaigai galėtų būti priimamas tik tuo atveju, kai objektyviai nustatoma ir sprendimą lydinčiuose dokumentuose pagrindžiama, kad nėra biudžetinių įstaigų, kurioms šie įgaliojimai gali būti suteikti, ir kad tokie įgaliojimai yra tiesiogiai susiję su viešosios įstaigos veiklos tikslais. *Šiuo konkrečiu atveju, su Įstatymų projektais teikiamoje lydimosioje medžiagoje tokia informacija nepateikiama, be kita ko, nėra įvertinta/svarstyta alternatyva tokias funkcijas vykdyti Lietuvos transporto saugos administracijai.*

Analogiškų teisinių argumentų kontekste turėtų būti įvertinta ir VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra, kuriai KPPPFĮ projektu siūlomu teisiniu reguliavimu siekiama suteikti viešojo administravimo įgaliojimus prižiūrėti Programos finansavimo lėšų naudojimą valstybinės reikšmės kelių tinklui plėsti ir užtikrinti, kad šis tinklas veiktų.

3. Aktuali išlieka Išvados 11 pastabos dalis, kurioje buvo siūloma įvardinti VĮ Direkcija funkcijas, kurias ji atliktų koordinuodama Programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos įgyvendinimą, kadangi KPPPFĮ projekto 1 straipsnio 6 dalyje, kuria keičiama Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo (toliau – KPPPF įstatymas) 9 str. 4 dalis, nustatoma neapibrėžta VĮ Direkcija funkcija „už Programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos įgyvendinimo koordinavimą atsakinga valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija“. Siekiant teisinio akto aiškumo bei kartu siekiant nepažeisti Viešojo administravimo įstatymo 4¹ str. 1 d. 1 punkto, siūlome KPPPFĮ projekte nustatyti konkrečius viešojo administravimo įgaliojimus VĮ Direkcija.

Viešojo administravimo įstatymo 4¹ straipsnyje nustatyta, kad viešojo administravimo įgaliojimai valstybės įmonėms suteikiami įstatymu. Vertinant šią nuostatą, turėtų būti atsisakoma arba tikslinama SEAKĮ projekto 4 straipsniu keičiamo Įstatymo 10 str. 11 d. 7 punktas, t.y. Vyriausybės nutarimais viešojo administravimo įgaliojimai nesuteikiami.

Kitas pastabas ir pasiūlymus:

4. KĮ projekto 2 straipsniu keičiamo Kelių įstatymo 5 str. 3 d. 5 punkte siūlytume atsisakyti perteklinės formuluotės (neįstatyminio lygmens) – „techniniu, ekonominiu ir aplinkos apsaugos požiūriais“.

5. Išlieka aktuali Išvados 4 pastaba dėl SEAKĮ projekto 5 straipsniu keičiamo Įstatymo 11 str. 1 dalies suderinamumo su Viešojo administravimo įstatymo 41 str. 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad jei įstatyme nurodoma viešoji įstaiga, turi būti nurodytas konkretus jos pavadinimas <...>. Be kita ko, visgi reikėtų atsisakyti tokių formuluočių kaip „kurios vienintelis dalininkas ir savininkas yra valstybė“, kurios vertintinos kaip perteklinės. Analogiška pastaba taikytina ir KPPPFĮ projekto 1 str. 1 – 4 dalims.

6. Išlieka aktuali Išvados 7 pastaba dėl SEAKĮ projekto 5 straipsniu keičiamo Įstatymo 11 str. 7 dalies, kurioje įtvirtintos pareigos kelių savininkui (valdytojui), susijusios su saugių eismo sąlygų užtikrinimu keliuose. Pareigos, kurios liečia ne tik valstybę, savivaldybę, bet kartu ir fizinius ir juridinius asmenis, kurie gali būti kelio savininkais (valdytojais), turėtų būti formuluojamos aiškiai, o šiuo atveju, formuluojama pareiga yra blanketinė. Įvertinę argumentus (pateiktus derinimo pažymoje), kurie yra nepagrįsti pastabos kontekste, papildomai akcentuodami, kad atvejų, kuomet būtinas eismo organizavimo derinimas, nustatymui reikalingos specialios žinios bei siekdami mažinti Vyriausybės teisėkūrą, kartu vertindami Susisiekimo ministerijos kompetenciją, siūlytume įstatyminę nuostatą formuoti taip, kad atvejus ir subjektus, su kuriais derinama, nustatytų Susisiekimo ministerija.

Be kita ko, kartu pažymėtina, kad turėtų būti įvertinta ir tai, kad SEAKĮ projekto 11 str. 2 dalies formuluočių, kuri galimai neatitinka Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 32 punkto, kuriame nustatyta, kad savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas priskirtas savivaldybių savarankiškai funkcijai, todėl nei Vyriausybė, nei Susisiekimo ministerija negalėtų riboti savivaldybių funkcijos.

7. SEAKĮ projekto 4 straipsniu keičiamo Įstatymo 10 str. 11 d. 1 punkte reikėtų atsisakyti perteklinių (neįstatyminio lygmens) nuostatų - „panaudodama technines eismo organizavimo priemones“.

8. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra aiškus KPPPFĮ projekto 1 str. 6 dalyje vartojamos formuluočių „projektų, finansuojamų Programos finansavimo lėšomis“ turinys, todėl siūlytume jos turinį atskleisti arba atsisakyti. Analogiška pastaba ir KPPPFĮ projekto 2 straipsniui.

9. KPPPFĮ projekto 2 straipsnyje siūlome atsisakyti nuorodos „Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka“ kaip perteklinės, kadangi KPPPF įstatymo 9 str. 4 dalyje yra nustatyta kad „Vyriausybė nustato Programos finansavimo lėšų naudojimo tvarką“, priešingu atveju, būtų galima suprasti, kad Vyriausybė turės nustatyti atskirą VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros funkcijų atlikimo tvarką.

10. Siūlytume su Įstatymų projektais teikiamoje lydimosioje medžiagoje (aiškinamajame rašte ir (ar) teikime) pateikti finansinį poveikį Programos finansavimo lėšoms, kadangi numatomi papildomi Programos finansavimo lėšų naudojimo atvejai, pvz., viešosios įstaigos, valstybės

įmonėms išlaikyti, tam tikroms funkcijoms finansuoti, nes aiškinamajame rašte pateikta informacija tik dėl galimo poveikio finansuojant VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros veiklą.

11. Įstatymų projektuose, nustatant įgyvendinamąsias nuostatas turėtų būti formuojami pavedimai atitinkamiems ministrams, o ne ministerijoms, vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 26 str. 3 d. 5 punktu, nustatančiu, kad ministras priima ir pasirašo įsakymus.

12. Aktuali išlieka Išvados 17 pastaba dėl teisinio reguliavimo siūlomo įsigaliojimo – 2020 m. liepos 1 d., vertinant juridinių asmenų pertvarkymo procedūras bei kartu įstatymų priėmimo procedūras Seime.

Teisės grupės vadovas

Rimvydas Pilibaitis

Gerda Štaraitė-Barsulienė, tel. 8 706 63 791, el. p. gerda.staraite@lr.lt